

MUZEUM MIEJSKIE W TYCHACH W 2023 ROKU

1 stycznia-31 grudnia 2023

Informacja dotycząca działalności merytorycznej

WYSTAWY

1. *Stanisław Mazuś. Mniej znany*

4 listopada 2022 - 25 lutego 2023

kurator: dr Patryk Oczko

Stary Magistrat, pl. Wolności 1

Podróż w świat wyobrażeń Stanisława Mazusia, związanego od 1968 roku z Tychami, znanego przede wszystkim z twórczości malarskiej, ale nie tylko...

Wystawa łączy teraźniejszość z przeszłością – prezentuje najnowsze, nieekspozowane jeszcze obrazy olejne artysty z lat 2018–2022 oraz wybór prac zgromadzonych w zbiorach Muzeum Miejskiego w Tychach, reprezentujących całość jego twórczości. To unikatowe grafiki powstałe w latach 1966–1970, ukazujące m. in. apokaliptyczną tematykę, odzwierciedlającą niepokoje społeczno-polityczne oraz prace malarskie bezpośrednio związane z miastem Tychy.

a. Orowadzania po wystawie (w tym kuratorskie oraz zamawiane dla grup):

- 20 i 28 stycznia 2023

- 4, 10, 16, 20 i 24 lutego 2023

b. Wydarzenia towarzyszące wystawie:

- **28 stycznia 2023:** „Herbaciarno-gruzińskie wspomnienia” – warsztaty, prow. Agata Zaskórska i Natalia Sitko

Stanisław Mazuś to twórca nie tylko niezwykłych obrazów i grafik. W latach 1970–1975 pracował w Tyskich Zakładach Gastronomicznych, gdzie zajmował się m. in. wystrojem wnętrz, np. Herbaciarni Gruzjińskiej znajdującej się przy ówczesnym placu Bolesława Bieruta (obecnie plac Krzysztofa Kamila Baczyńskiego) działającej od 1972 roku. Warsztaty zainspirowane prezentowaną na wystawie „Stanisław Mazuś. Mniej znany” ponaddwumetrową panoramą stolicy Gruzji – Tbilisi, dekorującą przestrzeń Herbaciarni Gruzjińskiej, stały się zaproszeniem do wspólnego wspomnienia i zachwycania się na nowo herbacianymi smakami. Uczestniczki i uczestnicy przenieśli się na chwilę do lat 70. XX wieku – był to czas wzajemnego wsłuchiwanie się w opowieści i anegdoty z „Gruzjińskiej”. Wraz Agatą Zaskórską – zielarką i edukatorką – odtwarzali dawne mieszanki oraz stworzyli nowe napary, które zabrali do domów.

- **4 lutego 2023:** „Zostań dekoratorem Tyskich Warsztatów Gastronomicznych” – warsztaty dla dzieci i młodzieży, prow. Natalia Sitko (4 lutego 2023)

Podążając szlakami Stanisława Mazusia, można było wcielić się w projektantów wnętrz Tyskich Zakładów Gastronomicznych z czasów PRL-u. Bohater wystawy w latach 1970–1975 zajmował się m. in. wystrojem wnętrz tyskich lokali. W 1972 roku stworzył np. ponaddwumetrową panoramę stolicy Gruzji – Tbilisi – oraz portret gruzińskiego poety, Szota Rustaweli, do Herbaciarni Gruzjińskiej znajdującej się przy dzisiejszym placu Krzysztofa Kamila Baczyńskiego.

Warsztaty przywołały atmosferę tyskich lokali gastronomicznych z II połowy XX wieku. Uczestniczki poznały zdjęcia tyskich lokali z tamtych czasów i na ich wzór stworzyły własną przestrzeń gastronomiczną. Obrazy, plakaty, napisy i inne dekoracje, które stworzyły, zaaranżowały tak, aby pomieszczenie stało się kawiarnią lub restauracją – głównym elementem zdobięcym była panorama Tbilisi autorstwa Stanisława Mazusia.

w warsztatach wzięły udział 4 osoby

- **10 lutego 2023:** „Muzyka w malarstwie” – sesja muzyczno-malarska, prow. Joanna Zagajewska (skrzypce), Gabriela Kubarska (skrzypce) i Natalia Sitko

Spotkanie malarskie wzbogacone muzyczną inspiracją dla amatorów i profesjonalistów, będące upamiętnieniem zamiłowania do muzyki Stanisława Mazusia, bohatera wystawy.

Nawiązaliśmy do Ogólnopolskiej Wystawy „Muzyka w malarstwie”, odbywającej się w tyskiej Galerii BWA przy ówczesnym pl. B. Bieruta 23 od 1986 roku, równoległe z Międzynarodowym Festiwałem „Śląska Jesień Gitarowa”. Organizowało je m.in. Biuro Wystaw Artystycznych – Delegatura w Tychach oraz Zarząd Okręgu Związku Polskich Malarzy i Grafików w Katowicach, którego prezesem był Stanisław Mazuś. Jak wspomina sam artysta, w latach 80. w jego pracowni przy ulicy Dąbrowskiego często przebywali jego koledzy po fachu, ale także przedstawiciele środowiska muzycznego. Jan Edmund Jurkowski, skrzypek Roman Lasocki i pianista Józef Stempel – to właśnie z nimi spędzał noce na rozważaniach o sztuce, o wspólnych zamiłowaniach; to wtedy zrodziła się „Śląska Jesień Gitarowa” oraz konkurs „Muzyka w malarstwie”.

- 20 i 23 lutego 2023: „Tajniki grafiki. Zgłębianie sekretów linorytu” – warsztaty „na żądanie”

Warsztatowa propozycja dla wszystkich zainteresowanych zgłębianiem technik graficznych, których używał Stanisław Mazuś.

Co wspólnego ma Stanisław Mazuś, uznany artysta związany od 1968 roku z Tychami, z grafiką warsztatową? Czym jest linoryt? Jakie inne techniki graficzne można odnaleźć w świecie historii sztuki?

Odpowiedzi na te pytania znaleźli uczestniczki i uczestnicy warsztatów towarzyszących wystawie, na której można oglądać prace reprezentujące całokształt twórczości Stanisława Mazusia, a wśród nich unikatowe grafiki powstałe w latach 1966–1970. Mieli także okazję wcielić się w artystę grafika, realizując własną pracę druku wypukłego.

- finisaż wystawy – premiera książki dr. Patryka Oczki „Stanisław Mazuś”

Książka to zapis rozmowy z artystą i grafiką aktywnie zaangażowanym w działalność społeczną na rzecz śląskiego środowiska twórczego oraz szeroko pojętej promocji sztuki.

Artysta od 1968 roku jest związany z Tychami. Znany jest przede wszystkim z twórczości malarskiej i charakterystycznych martwych natur oraz pejzaży – głównie tyskich i z Tychami związanych, powstałych m.in. na specjalne zamówienia władz miasta oraz podczas plenerów. Ważnym nurtem jego twórczości w latach 1966–1970 była grafika warsztatowa – prace z tamtego okresu opisują rzeczywistość zarówno w sposób dosłowny, jak i symboliczny, odwołując się do realiów społeczno-politycznych, co szczególnie uwidacznia się w apokaliptycznych kompozycjach z cyklu „Kara”. Poruszane w książce wątki wiążą się m.in. z funkcjonowaniem artysty plastyka w zmiennych kontekstach polityczno-społecznych ostatnich kilkudziesięciu lat. Czasem to wątki kłopotliwe, mimo upływu lat niejednokrotnie budzące kontrowersje. Życie udzielającego się społecznie twórcy w dobie Polski Ludowej bywało skomplikowane – pełne trudnych wyborów i niejednoznacznych decyzji.

2. W chacharskich mundurach. Czułów w latach II wojny światowej

10 marca – 13 maja 2023

kurator: Gabriel Pierończyk

Stary Magistrat, pl. Wolności 1

Ekspozycja to podróż do lat 1939–1945 oraz przypomnienie losów mieszkańców i mieszkanki Czułowa – najdalej wysuniętej na północ dzielnicy Tychów. Pokazuje ich życie codzienne podczas niełatwej wojennej rzeczywistości, której na każdym kroku towarzyszył znak orła ze swastyką. Mimo upływu 78 lat od zakończenia II wojny światowej pamięć o tragicznych wydarzeniach z 1945 roku jest nadal żywa wśród lokalnej społeczności – do dziś można napotkać w Czułowie ślady działań wojennych.

a. Orowadzania kuratorskie po wystawie:

20, 23, 24 i 25 marca 2023

5, 6, 12, 13, 14, 15 i 17 kwietnia 2023

11 i 13 maja 2023

b. Wydarzenia towarzyszące wystawie:

- 16 i 25 marca 2023: „Zostawmy po sobie ślad” – warsztaty dla dzieci i młodzieży, prow. Natalia Sitko i Agata Berger-Połomska

Warsztaty, skierowane zarówno do osób indywidualnych oraz do grup (także na zamówienie). Uczestniczki i uczestnicy wybrali się w podróż do przeszłości, inspirując się fascynującym czułowskim odkryciem sprzed kilku lat w dawnej Fabryce Celulozy i Papieru... Podczas warsztatów dowiedzieli się: jakie skarby przez tyle czasu pozostawały skrywane w fabryce, czy były kiedyś dla kogoś bardzo ważne, w jakiej części fabryki i przez kogo zostały odkryte? Mieli okazję stworzyć własną „kapsułę czasu”, którą być może ktoś odszuka za kilka lat i która będzie wspaniałą pamiątką dla odkrywcy. W „kapsule czasu” mogły znaleźć się listy do bliskich, wiadomości, ulubione zdjęcie, rysunek albo bardzo ważny dla przedmiot.

- 30 marca, 22 i 26 kwietnia oraz 12 i 13 maja 2023: „Na co komu papier?” – warsztaty dla dzieci i młodzieży, prow. Natalia Sitko i Agata Berger-Połomska.

Warsztaty, skierowane zarówno do osób indywidualnych oraz do grup (także na zamówienie). Uczestniczki i uczestnicy wybrali się w podróż do przeszłości, inspirując się czułowską Fabryką Celulozy i Papieru. Podczas warsztatów dowiedzieli się: czym jest papier i jak powstaje, jakie formy może przybrać, po co wielkie maszyny do jego produkcji, dlaczego do jego wytworzenia potrzebna jest woda. Ale przede wszystkim mieli okazję wytworzyć swój własny dekoracyjny arkusz papieru.

- 13 kwietnia 2023: „Odkrywanie przeszłości” – spotkanie z Gabrielem Pierończykiem, prow. Agata Berger - Połomska

Gościem był Gabriel Pierończyk, pasjonat, pomysłodawca inicjatywy Muzeum Historii Czułowa (w organizacji). Opowiedział o swojej trwającej już blisko dwadzieścia lat pasji i towarzyszących jej poszukiwaniach – wśród ludzi związanych z Czułowem, najdalej wysuniętą na północ dzielnicą Tychów, oraz w miejscach istotnych i ważnych dla historii tego obszaru. Uczestniczki i uczestnicy spotkania dowiedzieli się o tym, jak, poszukując informacji, zdobywać zaufanie ludzi oraz w jaki sposób z nimi rozmawiać, wreszcie, jak poszukiwać, by znaleźć. Poznali też kulisy powstawania wystawy „W chacharskich mundurach. Czułów w latach II wojny światowej”.

3. Przestrzeń samotności

2 – 24 czerwca 2023

zespół kuratorski (wybór i przygotowanie prac): słuchaczki i słuchacze Studiów Podyplomowych Historii Sztuki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach: Monika Cymerys, Karolina Długopolska, Aneta Fornalczyk, Renata Jocz, Iwona Kamińska, Justyna Kania, Dominika Kaszuba, Izabela Krawiec-Ciara, Marta Litwin, Marta Misiótek, Krzysztofa Pasis, Bogna Piter, Weronika Plińska, Anna Pustowska, Adam Rączka, Anetta Sałacka, Dagmara Samborska, Marcin Serwicki, Claudia Spałek, Iwona Szoka, Wirginia Wilk-Mrozińska

prowadzenie: dr Patryk Oczko

Stary Magistral, pl. Wolności 1

Wystawa prac ze zbiorów Muzeum Miejskiego w Tychach wybranych przez słuchaczki i słuchaczy Studiów Podyplomowych Historii Sztuki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Samotność ma wiele oblicz i można ją odczytywać na różne sposoby. Nie zawsze musi ona łączyć się ze smutkiem.

Motyw samotności zainspirował słuchaczki i słuchaczy Studiów Podyplomowych Historii Sztuki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, którzy, w ramach zajęć Warsztaty metodyczne – organizacja wystawy, pod kierunkiem dr. Patryka Oczki, przygotowali wystawę na bazie kolekcji tyskiej instytucji. Będzie można zobaczyć przede wszystkim prace artystów związanych ze środowiskiem śląskim, m.in. Ryszarda Czernowa, Jana Nowaka, Artura Pławskiego, Aleksandra Raka, Bonifacego Śliwy i Franciszka Wyleżucha.

a. Orowadzania kuratorskie:

2 i 17 czerwca 2023

b. Wydarzenia towarzyszące wystawie:

- 17 czerwca 2023: Orowadzanie dostępne też dla osób z niepełnosprawnością wzroku, prow. Regina Mynarska (audiodeskryptorka), Adrian Wyka (konsultant – odbiorca usług dostępnościowych) i dr Patryk Oczko

Prezentację prac z kolekcji Muzeum Miejskiego w Tychach wybranych przez słuchaczki i słuchaczy Studiów Podyplomowych Historii Sztuki Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przybliżyliśmy osobom ze szczególnymi potrzebami (wśród nich członkiniom i członkom Polskiego Związku Niewidomych Koło Grodzkie w Bielsku-Białej). Pojawiła się audiodeskrypcja, czyli słowny opis treści wizualnych, a także materiały dotykowe, czyli obiekty umożliwiające dostarczenie informacji poprzez zmysł dotyku, które mają różne formy: od wypukłych grafik odwzorowujących kompozycję dzieła sztuki poprzez obiekty przestrzenne, trójwymiarowe. Użyte podczas orowadzania materiały dotykowe zostały przygotowane pod kierunkiem Weroniki Plińskiej z Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie przez osoby zrzeszone w Kole Naukowym Studentów Instytutu Malarstwa i Edukacji Artystycznej oraz w Studenckim Kole Naukowym Studentów Designu „Prototyp”.

4. Vinicius Libardoni: *Memento*

30 czerwca - 26 sierpnia 2023

Kurator: Kuba Żary

Stary Magistrat, pl. Wolności 1

Społeczny odbiór dziedzictwa polskiej powojennej architektury modernistycznej pozostaje kwestią złożoną. Z jednej strony ostatnie lata przyniosły – w dyskursie w coraz większym stopniu przenikającym do głównego nurtu – jego uznanie i dowartościowanie. Z perspektywy praktycznej ten sam okres zebrał jednak (i wciąż zbiera) niszczycielskie żniwo. Modernistyczne dzieła, które powstały w latach 60. i 70. XX wieku, na przestrzeni ostatnich dekad znikają z ulic naszych miast lub przechodziły metamorfozy, po których trudno w nich rozpoznać dawne, pełne lekkości i precyzji, projekty. W niektórych przypadkach towarzyszyły temu głośne protesty, w innych odbywało się to w całkowitej ciszy.

a. Orowadzania kuratorskie:

1 lipca 2023 i 26 sierpnia 2023

b. Wydarzenia towarzyszące wystawie:

- 15 lipca 2023: „Śladami Marka Dziekońskiego w Tychach” – spacer architektoniczny, prow. dr Patryk Oczko

Wędrówka eksplorująca Miasto Tychy przez pryzmat budynków i innych obiektów projektu Marka Dziekońskiego (1930–2002). Spacerowiczki i spacerowicze przyjrzeni się nie tylko wybranym obiektom, głównie tym użyteczności publicznej, bo prowadzący omówił też niezrealizowane koncepcje. To architekt, który w 1959 roku związał się z Miastoprojektem Nowe Tychy – wywodził się z wielopokoleniowej rodziny architektów (jego dziadek, Józef Pius Dziekoński, zyskał uznanie jako projektant licznych kościołów utrzymanych w nurcie historyzmu). Jednym z najważniejszych zrealizowanych projektów Marka Dziekońskiego jest budynek Panoramy Raławickiej we Wrocławiu (współautorka: Ewa Dziekońska, proj. 1957). Do jego najważniejszych tyskich realizacji należą: pawilon Klubu Górniczego, budynek banków (współautorka: Ewa Dziekońska), hala sztucznego lodowiska (Stadion Zimowy w Tychach). Trasa spaceru przebiegała od dworca kolejowego, przez obrzeża osiedla A, osiedle B (budynek przy ul. Brzozowej 2, służący dawniej jako pawilon lodowiska Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej oraz pl. K. K. Baczyńskiego) Park Niedźwiadków oraz osiedle E – końcowym punktem spaceru był pawilon Klubu Górniczego Naczelnej Organizacji Technicznej (proj. 1961, realizacja 1962–1964, otwarcie 8 czerwca 1964), przy ul. Edukacji 15, czyli najważniejsza realizacja Marka Dziekońskiego w zakresie projektowania obiektów użyteczności publicznej.

- 26 lipca 2023: „Zabawa w mozaikę” – rodzinne warsztaty plastyczne, prow. Agata Berger-Połomska

Skłoniliśmy do refleksji nad tym, co utracone i niedostrzegalne dla oka tak, jak jeszcze 50 lat temu... Najpierw, wspólnie zwiedzając wystawę, uczestniczki i uczestnicy mogli zobaczyć sportretowany na nietypowej monochromatycznej grafice (misternym rysunku odbitym na surowej żelbetonowej płycie) budynek Zakładu Elektroniki Górniczej w Tychach (1966–2015), proj. Marek Dziekoński. Przyjrzeni się też bliżej fragmentom mozaik – elementom mozaiki autorstwa Franciszka Wyżelucha z elewacji budynku, przedstawiającej wizerunek układów scalonych oraz elementy mozaiki autorstwa najprawdopodobniej Zdzisława Stanka, zdobiącej na poziomie piwnic ścianę pływalni, przedstawiającej sylwetki pływaków, którą wykonano ze szklanych odpadów hutniczych i potłuczonych naczyń ceramicznych.

- 26 sierpnia 2023: „Drukowane obrazy: od rysunku do betonu” – warsztaty artystyczne dla każdego, prow. Vinicius Libardoni

Vinicius Libardoni to brazylijsko-włoski artysta i architekt, upamiętniający w niezwykle sposób dziedzictwo polskiej powojennej architektury modernistycznej. W cyklu monochromatycznych grafik odbitych na surowych żelbetonowych płytach portretuje gmachy z różnych miast Polski, powstałe w latach 60. i 70. XX wieku, oddając paradoks ich losu. Wśród nieistniejących lub samych do siebie niepodobnych ikon znajdują się m. in. budynek Zakładu Elektroniki Górniczej w Tychach (1966–2015), proj. Marek Dziekoński czy brutalistyczny dworzec kolejowy w Katowicach (1974–2010), proj. Zespół „Tygrysów” (Wacław Kłyszewski, Jerzy Mokrzyński, Eugeniusz Wierzbicki). Uczestniczki i uczestnicy, inspirowani fragmentami mozaikowej dekoracji (proj. i wyk. Franciszek Wyżeluch) z budynku Zakładu Elektroniki Górniczej w Tychach (1966–2015), proj. Marek Dziekoński, stworzyli oparte na swoich rysunkach własne mozaiki, które następnie zostały odlane w małe wydrukowane panele – podobnie jak prace prezentowane na wystawie czasowej „Vinicius Libardoni. Memento”.

5. Tyski Klub Fotograficzny KRON. Śląsk 1978–1983

22 września 2023 - 17 lutego 2024

kuratorzy: Ewelina Lasota, Michał Łuczak

Pierwsza krytyczna wystawa Tyskiego Klubu Fotograficznego KRON. Grupa rozwiązała się 40 lat temu. Jej trzon tworzyli Michał Cała (ur. 1948), Tadeusz Kluba (ur. 1951), Krzysztof Pilecki (ur. 1958), Henryk Rączkowski (1952–2008), Mieczysław Wielomski (1948–2018) i Zbigniew Zalewski (ur. 1951).

a. Orowadzania kuratorskie po wystawie:

22 września 2023

10, 13, 19 i 28 października 2023

15, 17 i 29 listopada 2023

1 i 14 grudnia 2023

b. Wydarzenia towarzyszące wystawie:

- 7, 14, 21 i 28 października 2023: „Szeroki kąt” – cykl interdyscyplinarnych warsztatów dla młodzieży z Polski i Ukrainy, prow. Natalia Sitko oraz Agnieszka Karpień, Jessica Kufa i Anna Leśniewska (Stowarzyszenie Przestrzeń Otwarcia)

Warsztaty z zakresu edukacji wizualnej, sensorycznej i dźwiękowej pozwoliły poznać tyskie osiedla na nowo i wzajemnie swoje kultury.

Podczas wielokulturowych i multisensorycznych zajęć realizowanych w siedzibie Muzeum Miejskiego w Tychach oraz w przestrzeniach tyskich osiedli polska i ukraińska młodzież w wieku 11–14 lat miała możliwość nauczyć się zaangażowanej obserwacji i dostrajania uważności do miejsca, w którym żyje. Fotografowali „zbierali” faktury, dźwięki, kolory, tworzyli kolaże, pamiątki i opowieści o danym

miejscu. Celem było rozbudzenie świadomości architektoniczno-urbanistycznej, ekologicznej (przyroda w mieście) oraz dotyczącej sposobów doświadczania przestrzeni zabudowanej. Punktem wyjścia do warsztatów były fotografie Tyskiego Klubu Fotograficznego KRON. W trakcie czterech sobót przyglądaliśmy się sposobom przedstawiania miasta, podwórka czy śląskich terenów przemysłowych na czarno-białych zdjęciach. Wybraliśmy się na fotograficzne i obserwacyjne spacerunki, a także wspólnie zaprojektowaliśmy idealne osiedle. Rozmawialiśmy o wyobrażeniach i oczekiwaniach wobec miejsc, w których żyjemy, o tym, jak zmienia się Śląsk. W trakcie warsztatów osoby uczestniczące mogły prowadzić dziennik, a także stworzyć autorskie pocztówki i kolaże.

– **Miastoprzestrzeń Tychy (7 października 2023) – fotografia jako obiekt; kontekst miejsca w fotografii.** Podróż przez historię działalności Tyskiego Klubu Fotograficznego KRON rozpoczęliśmy od poznania, czym jest praca muzealnika: zobaczyliśmy, po co ubiera białe rękawiczki, jak przechowywane są fotografie i co można zobaczyć na starych kliszach. Zastanowiliśmy się, jakie przestrzenie inspirowały fotografów z Tychów kilkadziesiąt lat temu, a na podstawie literackich opisów Śląska wspólnie stworzyliśmy ilustrację przestrzeni przemysłowej, zamieszkałej przez beboki, dzikie i hodowlane zwierzęta oraz pracujących ludzi, w której to, co rzeczywiste, miesza się z bajkowym, a to, co historyczne, z tym, co nowoczesne. Była też okazja, aby przespacerować się i poznać okolicę – dzielnicę Stare Tychy oraz podwórka na pobliskich osiedlach A i B.

– **Miastoosiedle Tychy (14 października 2023) – projekt-osiedle.** Fotografowie Tyskiego Klubu Fotograficznego KRON oraz projektanci Miasta Tychy wiedzieli, że miasta żyją dzięki swoim osiedlom. Uczestniczki i uczestnicy rozmawiali, w jakich miejscach żyje się najlepiej, czego potrzeba blisko domu i jak ludzie spędzają czas na swoich podwórkach. Stworzyli też makietę osiedla i nauczyli się, jak wygląda proces wspólnotowego projektowania przestrzeni miejskich.

– **Miastoportret Tychy (21 października 2023) – portret miasta. Uczestniczki i uczestnicy szukali odpowiedzi na pytania:** czym jest portret, jakie ma cechy, jak go zrobić? Czy można zrobić portret miastu? Jakie są Tychy jako miasto, jakie są jego charakterystyczne cechy? Zobaczyli zdjęcia Tyskiego Klubu Fotograficznego KRON przedstawiające miejskie pejzaże. Wyruszyli na spacer fotograficzny po okolicy, a potem stworzyli autorskie pocztówkowe portrety miasta na podstawie wykonanych wcześniej fotografii.

– **Miastozielen Tychy (28 października 2023) – hałda i zieleń w mieście: parki, ogrody, zieleń w donicach, nieużytki, rezerwy.** Uczestniczki i uczestnicy zastanawiali się, czym tak naprawdę jest miejski krajobraz, jak go opisać, czym jest hałda i jak postrzegane są tereny zielone w mieście. Zobaczyli zdjęcia Tyskiego Klubu Fotograficznego KRON przedstawiające krajobrazy i hałdy. Była też okazja, aby przespacerować się i poznać okolicę, bo wyszli na spacer do pobliskiego parku. Tam zebrali kwiaty, liście, kamyki, patyki, zwracając uwagę na ich kolory i faktury. Po spacerze stworzyli mini-dioramy przedstawiające wyobrażone tereny zielone i krajobrazy.

- **12 października 2023: „Sytuacja krajobrazu”: czyli co widać, co pozostało – spotkanie z Wojciechem Wilczykiem, prow. Ewelina Lasota**

Ten wybitny dokumentalista od lat dziewięćdziesiątych fotografuje zmieniający się śląski krajobraz – artysta uchwycił demontaż przemysłu i wejście w fazę postindustrialną, co jest utożsamiane z wizualnym świadectwem końca jednej epoki i początku następnej. Gość zaprezentował i opowiedział o swoich cyklach fotografii: „Pejzaż symboliczny” (z lat 1993–1996), „Czarno-biały Śląsk” (z lat 1999–2003), „Kapitał” (2001), „Transformacja” (z lat 2002–2003), „Postindustrial” (2005). Uczestniczki i uczestnicy mogli zobaczyć Brzeziny Śląskie (Kopalnia Węgla Kamiennego „Andaluzja”), Bytom (Bobrek, Kopalnie Węgla Kamiennego „Centrum” i „Rozbark”), Chorzów (Chorzów Stary, Koksownia Huty Kościuszko), Gliwice (Koksownia „Gliwice”), Katowice (Załęże, Huta „Uthemann”), Łaziska Średnie, Ruda Śląska (Wirek, Koksownia „Walenty”), Świętochłowice (Chropaczów, Lipiny, Kopalnia Węgla Kamiennego „Polska”), Zabrze (Biskupice, Poremba, Koksownia „Jadwiga”) oraz Będzin (Cementownia „Grodziec”) i Jaworzno Zakłady Dolomitowe „Szcakowa”.

- **13 października 2023: oprowadzanie z tłumaczeniem na polski język migowy (PJM), prow. Ewelina Lasota, tłum. Irena Piecha, certyfikowana przez Polski Związek Głuchych tłumaczka biegła Polskiego Języka Migowego**

- 28 października 2023: oprowadzanie dla osób niewidomych i słabowidzących, prow. Ewelina Lasota i Jagoda Grudzień, audiodeskryptorka z Fundacji Siódmy Zmysł)

- 23 listopada 2023: Spotkanie z Kamilem Iwanickim, autorem książki „Familoki. Śląskie mikrokosmosy. Opowieści o mieszkańcach ceglanych domów”, prow. Aleksandra Matuszczyk
Autor – silesianista, pomysłodawca i współtwórca projektu „Familoki”, opowiada o skomplikowanym dziedzictwie kulturowym regionu, a od ponad trzech lat obiektem jego zainteresowań pozostają kolonie robotnicze, które stają się punktem wyjścia do opowieści o tradycjach, zwyczajach i życiu mieszkanki i mieszkańców familoków; jest również przewodnikiem – prowadzi cieszące się dużym zainteresowaniem spaceru po osiedlach robotniczych. Książka została wydana w październiku 2023 roku nakładem Wydawnictwa Editio.

- 25 listopada 2023: „Śląskie potwory i inne (nie)szczęścia” – warsztaty dla dzieci i młodzieży, prow. Natalia Sitko

Uczestniczki i uczestnicy weszli w podwórka między familokami do świata śląskich legend. Spoglądając na Śląsk z szerszej perspektywy i patrząc na świat oczami fotografa jak członkowie Tyskiego Klubu Fotograficznego KRON na przełomie lat 70. i 80. XX wieku, zastanawiali się, w jakie potwory wierzono kiedyś na Śląsku i czy żyją wśród nas przemysłowe bestie – kopalnie, fabryki, hałdy, kominy i rury. Pomocą w tym okazała się książka „Familoki. Śląskie mikrokosmosy. Opowieści o mieszkańcach ceglanych domów” autorstwa Kamila Iwanickiego.

6. Paprocany. Dawna wieś, obecnie dzielnica miasta

11 września 2023 - 28 czerwca 2024

przygotowanie: Barbara Kopia

projekt graficzny: Agnieszka Czyżewska

Galeria Muzeum Miejskiego w Tychach – Centrum Medyczne Paprocany, ul. gen. Wł. Sikorskiego 101

Wystawa prezentuje fotografie dokumentujące zmieniający się charakter zabudowy Paprocan w XX i XXI wieku.

Przybliży historię Huty Paprockiej i utworzonego sztucznie Jeziora Paprocańskiego oraz szkoły i niewielkiego kościoła pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa w centrum wsi. Pokazuje Ośrodek Wypoczynkowy utworzony nad Jeziorem Paprocańskim w latach 60. XX wieku, modernizowany w latach późniejszych. Zwraca uwagę, jak z dawnej wsi Paprocany stały się dzielnicą miasta pełniącą funkcję ośrodka rekreacyjnego, sportowego i kulturalnego.

7. Wystawa stała: Sportowa strona miasta. Historia. Wydarzenia. Mistrzowie

kurator: Piotr Zawadzki

Tyska Galeria Sportu, ul. Edukacji 7

Bogata w treści i atrakcyjna w formie prezentacja związków rozwoju miasta Tychy i sportu. Ekspozycja to również fascynujące historie piłkarskie i hokejowe, unikatowe fotografie, cenne trofea i pamiątki najlepszych tyskich sportowców: medalistek olimpijskich Lucyny Kałek i Karoliny Nai, siatkarskich mistrzyń Europy Aleksandry Jagieło i Sylwii Pyci-Jarosz, hokeistów Mariusza Czerkawskiego, Henryka Grutha i Krzysztofa Oliwy, triumfatora piłkarskiej Ligi Mistrzów Jerzego Dudka, bohatera kolarskich Wyścigów Pokoju Zygmunta Hanusika, himalaistów Adama Bieleckiego i Krzysztofa Wielickiego i wielu innych...

a. oprowadzania po Stadionie Miejskim i Tyskiej Galerii Sportu z przewodnikiem wraz z przybliżaniem historii sportu w Tychach: 7 i 21 stycznia, 4 i 25 lutego, 11 i 25 marca, 1 i 15 kwietnia, 5, 13 i 20 maja, 3 i 24 czerwca, 15 lipca, 5 i 19 sierpnia, 2 i 9 września, 7 i 28 października, 2 i 30 grudnia

b. zwiedzanie Stadionu Zimowego: **Stadion Zimowy jakiego nie znacie**, poznanie twórców i historii obiektu, zapoznanie się z historią hokeja w Tychach, poznanie warunków, w jakich hokeiści trenują i rozgrywają mecze: 14 stycznia, 11 lutego, 9 grudnia

c. **Sąsiedzi. Poznajmy się na sportowo** – zwiedzanie TGS i stadionu dla dzieci z Ukrainy w j. ukraińskim: 28 stycznia, 11 marca

ZBIORY

w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. zbiory powiększyły się o 727 nowych jednostek zapisanych jako 426 pozycji inwentarzowych, w tym:

- Dział Urbanistyki, Architektury i Sztuk Wizualnych – 35 (w tym 31 darów) nowych jednostek zapisanych jako 30 pozycji inwentarzowych (w tym 26 darów),
 - Dział Fotografii – 270 (w tym 228 darów) nowych jednostek zapisanych jako 100 pozycji inwentarzowych (w tym 63 dary),
 - Dział Historii Miasta - 291 nowych jednostek zapisanych jako 215 pozycji inwentarzowych (dary).
 - Dział Etnologii - 86 nowych jednostek zapisanych jako 37 pozycji inwentarzowych (dary).
 - Tyska Galeria Sportu - 45 nowych jednostek zapisanych jako 44 pozycje inwentarzowe (dary).
- Łączny stan zbiorów na 31.12.2023 wynosi 25541 jednostek zapisanych jako 9349 pozycji inwentarzowych.

WYDARZENIA

1. Cykl „Dom jest jak człowiek”.

9 marca 2023

Spotkanie z Grzegorzem Piątkiem, autorem książki „Gdynia obiecana. Miasto, modernizm, modernizacja 1920–1939”, wyd. Wydawnictwo W. A. B (9 marca 2023 roku)

2. Cykl „Mozaika górnośląska”.

a. 2 lutego 2023

„Wokół żydowskiego życia i Zagłady na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim” – spotkanie z Karoliną i Piotrem Jakoweńko, autorami książki „Pamięć pogranicza. Opowieści o żydowskim życiu i Zagładzie na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim”, wyd. Wydawnictwo Biblioteki Śląskiej

b. 13 kwietnia 2023

„Odkrywanie przeszłości” – spotkanie z Gabrielem Pierończykiem

c. 12 maja 2023

Spotkanie z Beatą Dżon-Ozimek i Michałem Olszewskim, autorami książki „Ptaki krzyczą nieustannie. Historia Günthera Niethammera, esesmana i ornitologa z Auschwitz”, wyd. Wydawnictwo Czarne

3. Projekt „Nowe miasto. Nowe widzenie”

16 marca 2023

W roku akademickim 2021/2022 studentki i studenci Szkoły Filmowej dokumentowali Tychy. Tworzyli pod okiem uznanego artysty fotografa Rafała Milacha oraz muzealniczki Eweliny Lasoty. Młodzi ludzie, oderwani od ekranów (po okresie zdalnego nauczania w czasie epidemii COVID-19), wyruszyli w miasto. W 2021 roku mijało 70 lat od rozpoczęcia jego budowy. Przeczuwaliśmy istnienie obszarów dotąd mało rozpoznanych. Powstała książka różnorodna formalnie i konceptualnie. Przedstawia takie tematy, jak nowa architektura czy tożsamość lokalna przejawiająca się w przywiązaniu do GKS-u Tychy. Tworzą ją prace Bartosza Gaczyńskiego, Pawła Grabarka, Tomasza Grzymały, Jakuba Kaźmierczaka i Anny Ryń.

Spotkanie wokół publikacji odbyło się 16 marca 2023 roku. Rozmówcami Eweliny Lasoty byli: dr prof. Rafał Milach, prof. UŚ oraz Anna Ryń, Bartosz Gaczyński, Paweł Grabarek i Jakub Kaźmierczak, czyli twórczyni i twórcy zaangażowani w projekt, a także Jan Piechota, który stoi za projektem graficznym i składem publikacji.

4. Tyska Galeria Sportu

a. 26 stycznia 2023

Spotkanie z Marianem Piechaczkiem i Kazimierzem Szachnitowskim, wybitnymi piłkarzami GKS Tychy, z okazji ich 70. urodzin.

b. 1 lutego 2023

„Tychy – dobre miejsce do biegania?” Spotkanie dot. imprez biegowych w Tychach i na Górnym Śląsku.

c. 12 kwietnia 2023

„Golf - sport dla każdego”. Spotkanie poświęcone golfowi i możliwościom uprawiania go w Tychach.

d. 13 maja 2023

„Ci wspaniali tyszanie w swych szalejących pojazdach”. Pokaz filmów archiwalnych (Noc Muzeów).

e. 18 maja 2023

„W pogoni za mrozem. Spotkanie z podróżnikiem Markiem Suslikiem.”

f. 16 czerwca 2023

Premiera książki „Braterskie więzi. Polonia Tychy i jej czasy.”

g. 1 lipca 2023

„Zostań herosem lekkiej atletyki. Odwiedź stadion TGS i arenę la” [Kierunek GZM].

h. 8 lipca 2023

„Magiczne osiedle A. Śladami książki o Polonii Tychy i jej czasach (spacer)”.

i. 29 lipca 2023

„Jubileuszowe historie w Cielmicach (spotkanie na jubileuszowym festynie Ogrodnika Cielmice).

j. 10 sierpnia 2023

„Technika i zwinność, czyli padel dla początkujących (spotkanie na korcie). Termin:

k. 30 sierpnia 2023

„Tenis bez tajemnic” [spotkanie na korcie].

l. 1 września 2023

„Mistrz zapasów. Uhonorowanie Zbigniewa Żedzickiego w Alei Gwiazd.”

ł. 7 września 2023

„Tylko złoto! Spotkanie z hokeistami GKS-u Tychy, reprezentantami Polski: Tomaszem Fuczkiem, Bartłomiejem Jeziorskim i Alanem Łyszczarczykiem.”

m. 23 września 2023

„Jak zostać mistrzem, czyli 15-lecie Tyskich Lwów (gość specjalny Henryk Gruth – najlepszy sportowiec 50-lecia GKS Tychy).”

n. 18 października 2023

„Trener z powołania, człowiek z pasją. Wspominając Jerzego Ciałonia (spotkanie w Wyrach).”

o. 11 listopada 2023

„Tyszanki i Tyszanie w biało-czerwonych barwach.”

p. 16 listopada 2023

„Strzelectwo – sportowa przygoda dla każdego.”

5. AUKSO – Orkiestra Kameralna Miasta Tychy i Męski Zespół Muzyki Cerkiewnej Katapetasma – koncert z okazji Roku Jerzego Nowosielskiego

11 czerwca 2023 roku w kościele pw. Ducha Świętego w Tychach

Rok 2023 został ustanowiony uchwałą Sejmu RP Rokiem Jerzego Nowosielskiego – jeden z najwybitniejszych malarzy polskich XX wieku, autor polichromii do wnętrza kościoła rzymskokatolickiego pw. Ducha Świętego w Tychach. Połączenie sił jednej z najlepszych orkiestr kameralnych w Europie i 9-osobowego chóru czerpiącego z najstarszych tradycji śpiewu cerkiewnego. W repertuarze inspirowanym postacią Jerzego Nowosielskiego i nawiązującym do malarstwa bizantyńskiego wnętrzem tyskiej świątyni znalazły się: wybór utworów prawosławnej tradycji Rzeczypospolitej (monodie z irmologionów, wielogłosy barokowe, lokalne pieśni paraliturgiczne,

kompozytorska muzyka cerkiewna XIX i XX wieku) oraz utwory Mieczysława Karłowicza i Edvarda Griega.

Zrealizowano z udziałem środków finansowych z budżetu Województwa Śląskiego.

6. Forum Praktyki Muzealnej:

a. „Dlaczego limit znaków to mit. Wybrane aspekty prac nad tekstami ekspozycyjnymi” – warsztaty dla muzealniczek i muzealników, prow. Michał Wysocki

26 stycznia 2023 roku

Warsztaty skierowane nie tylko do muzealniczek i muzealników, ale też do osób działających w zakresie wystawiennictwa z innych instytucji kultury (np. galerii sztuki) i organizacji czy studiów projektowych, nie tylko z naszego regionu. Warsztaty prowadzone przez Michała Wysockiego – doradcę ds. spraw programowych w nowych i modernizowanych muzeach – były rozwinięciem konferencji naukowo-technicznej „Życie muzealne wśród wystaw”, współorganizowanej w październiku 2022 roku przez fp system i Muzeum Miejskie w Tychach.

Warsztaty służyły wzmocnieniu kompetencji dotyczących planowania i wykonywania prac składających się na opracowywanie tekstów wystawienniczych. Ich celem było uzmysłowienie, że teksty pozostają jednym z wielu elementów strategii komunikacji wystawy ze zwiedzającymi oraz uwrażliwienie na oczekiwania, potrzeby i możliwości zwiedzających w odniesieniu do warstwy tekstowej wystaw. Dzięki omówieniu praktyk zrealizowanych w ciągu ostatnich 5 lat, zwróciły uwagę na pracę w interdyscyplinarnym zespole.

b. „PRE: Planowanie, Realizacja, Eksploatacja wystaw” – spotkanie dla muzealniczek i muzealników, prow. Aleksandra Grabowska

21 marca 2023 roku

Spotkanie skierowane nie tylko do muzealniczek i muzealników, ale też do osób działających w zakresie wystawiennictwa z innych instytucji kultury (np. galerii sztuki) i organizacji czy studiów projektowych, nie tylko z naszego regionu. Spotkanie prowadzone przez Aleksandrę Grabowską – specjalistkę ds. produkcji wystaw, obecnie związaną z Muzeum Historii Polski – było rozwinięciem konferencji naukowo-technicznej „Życie muzealne wśród wystaw”, współorganizowanej w październiku 2022 roku przez fp system i Muzeum Miejskie w Tychach. Spotkanie służyło wzmocnieniu kompetencji dotyczących przygotowania, wykonania oraz obsługi i podsumowania procesu, jakim jest produkcja wystawy. Doświadczenie muzealne jest wszechstronne – nie jest tylko „zobaczeniem wystawy”. Współczesne muzea są ośrodkami dialogu, generującymi zmiany. Zaproszeniem do tej przestrzeni jest wystawa, która może być atrakcyjna nie tylko dla rodzin z dziećmi i seniorów, ale też dla osób z różnych przestrzeni kulturowych, osób z niepełnosprawnościami, z różną wrażliwością.

Wśród tematów poruszanych podczas spotkania: Od czego zacząć planowanie realizacji wystawy? Jak budować harmonogram realizacji wystawy i na jakie etapy go podzielić? Na co zwracać uwagę planując, realizując i użytkując wystawę? Jak pracować z architektem/scenografem i ekspozycją muzealną? Jakich błędów projektowych i wykonawczych unikać? Jak komunikować się poprzez ekspozycję? Jak angażować uczestników i uczestniczki wystawy z różnymi potrzebami? Jak wychodzić poza schematy wystawiennicze? oraz aspekty dodatkowe: strefa wejścia na wystawę (intro); strefa dźwięków, światła, dotyku, multimedialności; strefa dzieci; strefa odpoczynku zwiedzających; rola edukacji w planowaniu i produkcji wystawy; zwiększanie dostępności (nie tylko tej wymaganej, ale i poprawiającej komfort osób z różnymi potrzebami).

c. „Digitalizacja. Jak zbudować proces, jak zaplanować projekt” – spotkanie dla muzealniczek i muzealników, prow. Andrzej Daniluk

25 października 2023 roku

Spotkanie prowadzone przez Andrzeja Daniluka – specjalistę w zakresie digitalizacji obiektów dziedzictwa kulturowego – było rozwinięciem konferencji naukowo-technicznej „Życie muzealne wśród wystaw”, współorganizowanej w październiku 2022 roku przez fp system i Muzeum Miejskie w Tychach.

Spotkanie służyło wzmocnieniu kompetencji dotyczących przemyślanego i dostępnego planowania i wdrożenia sprawnie działającego procesu digitalizacji (od magazynów po gotowe pliki do udostępniania, np. na stronach internetowych) z omówieniem najważniejszych elementów procesu, zależności między nimi, ich organizacji i kontroli jakości tworzonych odwzorowań cyfrowych. Uczestniczki i uczestnicy dowiedzieli się też, jak zaplanować projekt digitalizacyjny finansowany z programów Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego lub funduszy Unii Europejskiej, mając na uwadze fazy projektu, zasoby (czas, ludzi wraz z ich kompetencjami, technologię czy możliwości instytucji), analizę potencjalnych zagrożeń.

Chętni mogą kontynuować spotkanie w formie dwudniowego warsztatu w styczniu 2024 roku, podczas którego będą mogli pracować ze sprzętem (skanerem i stanowiskiem digitalizacyjnym opartym na aparacie cyfrowym).

7. Spacer edukacyjny.

- a. 13 maja 2023: „Unikatowe osiedle A – podróż w czasie do lat 50.
- b. 24 czerwca 2023: „Postmodernizm i nie tylko – tyska architektura w ostatnich dekadach XX wieku“
- c. 8 lipca: „Magiczne osiedle A. Śladami książki o Polonii Tychy i jej czasach“
- d. 15 lipca 2023: „Śladami Marka Dziekońskiego w Tychach“
- e. 22 lipca 2023: „Wzrok też może podróżować“
- f. 3 sierpnia 2023: „Wzrok też może podróżować“
- g. 19 sierpnia 2023: „Zielona hałda“
- h. 19 sierpnia 2023: „Pierwsze osiedla nowego miasta: osiedle A“
- i. 31 sierpnia 2023: Spacer po czwartej przyrodzie w ramach wędrownego festiwalu literackiego „Miedzianka Po Drodze“
- j. 16 września 2023: „Kolonja Czułów Fabryka“
- k. 30 września 2023: „Pierwsze osiedla nowego miasta: osiedle B“
- l. 14 października 2023: „Pierwsze osiedla nowego miasta: osiedle C“
- ł. 22 października 2023: „Ogród balsamiczny“

8. Tyska Noc Muzeów 2023.

Corocznie 18 maja obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Muzeów, zwany też Dniem Muzealnika – święto ustanowione przez Międzynarodową Radę Muzeów, działającą przy UNESCO, w 1977 roku. W sobotę, 13 maja 2023 roku, także i Muzeum Miejskie w Tychach nawiązało do wielkiego święta muzealników i ich przyjaciół – stwarzając wyjątkowy czas, pozwalający zerkać do miejsc zazwyczaj niedostępnych. Przygotowaliśmy pięć propozycji, zapraszając na tyską odsłonę Europejskiej Nocy Muzeów.

Podróż do lat 1939–1945 przypominająca losy mieszkanki i mieszkańca Czułowa – najdalej wysuniętej na północ dzielnicy Tychów, wędrówka poświęcona początkom wznoszenia nowego miasta, a także pokaz unikatowych filmów i fotografii sportowych z lat 50., 60. i 70. XX wieku z Tychami w roli głównej oraz zwiedzanie wystawy stałej Tyskiej Galerii Sportu, a dla najmłodszych warsztaty z inspiracji czułowską Fabryką Celulozy i Papieru, to tematy tegorocznej tyskiej odsłony Europejskiej Nocy Muzeów.

Jako wprowadzenie do tegorocznej tyskiej odsłony Europejskiej Nocy Muzeów, zaproponowaliśmy wędrówkę poświęconą początkom wznoszenia nowego miasta. Uczestniczki i uczestnicy spaceru architektonicznego „Unikatowe osiedle A – podróż w czasie do lat 50.” wraz z Mateuszem Miłoniem poznali historię, architekturę i akcenty plastyczne osiedla A w Tychach.

Tym, którzy chcieli cofnąć się do lat 1939–1945 oraz przypomnieć losy mieszkanki i mieszkańca Czułowa – najdalej wysuniętej na północ dzielnicy Tychów – zaproponowaliśmy **oprowadzania**

z **Gabrielem Pierończykiem podczas finisażu wystawy „W chacharskich mundurach. Czułów w latach II wojny światowej”**. Pokazywaliśmy ich życie codzienne podczas niełatwej wojennej rzeczywistości, której na każdym kroku towarzyszył znak orła ze swastyką. Prezentowane były też wątki związane z osobami, które spędziły tu moment swojego życia. Pojawiały się także kwestie dotyczące Fabryki Celulozy i Papieru, działań zbrojnych w styczniu 1945 roku i tych pofrontowych. Tytułowe „chacharskie mundury” dotyczą wszystkich żołnierzy służących w niemieckim wojsku, których losy w tamtym czasie były związane właśnie z Czułowem. Mimo upływu 78 lat od zakończenia II wojny światowej pamięć o tragicznych wydarzeniach z 1945 roku jest nadal żywa wśród lokalnej społeczności – do dziś można napotkać w Czułowie ślady działań wojennych. To wielka historia w skali mikro, bo II wojna światowa to nie tylko przełomowe bitwy, ale głównie drobne epizody o znacznym wpływie na życie zwyczajnych osób.

Wystawie towarzyszyła **warsztatowa propozycja z inspiracji czułowską Fabryką Celulozy i Papieru**. Uczestniczki i uczestnicy **warsztatów dla dzieci i młodzieży „Na co komu papier?”** znaleźli odpowiedzi m. in. na pytania: **Czym jest papier i jak powstaje? Jakie formy może przybrać? Po co nam wielkie maszyny do jego produkcji? I dlaczego do jego wytworzenia potrzebna jest woda?** Natomiast w części warsztatowej **wraz z Natalią Sitko i Agatą Berger-Połomską wytworzyli swój własny dekoracyjny arkusz papieru i dowiedzieli się o szczegółach jego powstawania.**

Coś dla siebie znaleźli również **miłośniczki i miłośnicy tyskiego sportu**. Za nimi **„Ci wspaniali tyszenie w swych szalejących pojazdach”**, czyli **pokaz unikatowych filmów i fotografii sportowych z lat 50., 60. i 70. XX wieku z Tychami w roli głównej**. To była **wyjątkowa szansa, aby obejrzeć nagrane amatorską kamerą filmowy zapis z rozegranych w 1963 roku na tyskich ulicach mistrzostw Polski w wyścigach samochodów i motocykli oraz zawodów kolarskich**. A potem, żelazny punkt programu każdej Tyskiej Nocy Muzeów, czyli **zwiedzanie z przewodnikiem multimedialnej wystawy stałej Tyskiej Galerii Sportu „Sportowa strona miasta. Historia. Wydarzenia. Mistrzowie”**.

9. Miedzianka Po Drodze.

Ten wędrowny festiwal literacki pod wodzą Filipa Springera i Mariusza Szczygła, współorganizowany przez Fundację Instytut Reportażu zagościł po raz pierwszy w Tychach 31 sierpnia 2023 roku.

Miejscem festiwalowych wydarzeń była Oś Zielona, w okolicach rzeźby Hanny i Kazimierza Wejchertów), która zadebiutowała, goszcząc wydarzenie plenerowe.

Miasto Tychy było jednym z sześciu miast Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii (obok Gliwic, Rudy Śląskiej, Bytomia, Zabrze i Dąbrowy Górniczej), gdzie zawiązał festiwal. Jego ostatnim przystankiem było Zawiercie. To „jedyne taki festiwal w Polsce, który przyjeżdża do swoich słuchaczy i słuchaczek” (jak mówiła o nim Dorota Brauntsch – reportażystka zaprzyjaźniona z Muzeum Miejskim w Tychach – w lipcowo-sierpniowym numerze Miesięcznika „ZNAK”).

Nazwa festiwalu wywodzi się z tytułu debiutanckiej książki Filipa Springera „Miedzianka. Historia znikania”, który, wraz z Mariuszem Szczygłem, jest jego pomysłodawcą. Festiwal zakorzenia się mocno w krajobrazie – drugi rok w zmienionej formule (wcześniej jako MiedziankaFest, stacjonarnie w miasteczku nieopodal Jeleniej Góry) stwarzał okazję, by poznać i opowiedzieć kawałek Polski, tym razem także Śląska (oraz Zagłębia) i Tychów.

Motywy przewodnim tegorocznej edycji był Dom / Oikos – pojęcie to, tak przecież ważne na Śląsku, łączy w sobie zarówno ekonomię (sztukę zarządzania nim), jak i ekologię (wiedzę o nim). Wybrzmiało to mocno w identyfikacji wizualnej festiwalu zaprojektowanej przez Grażynę Dymel-Piotrowską.

To festiwal, który otwiera się na literaturę bez względu na gatunek – w programie jest miejsce zarówno na reportaż, jak i na powieść, esej, poezję czy literacki eksperyment między gatunkami.

To mocny punkt na mapie Koalicji Letnich Festiwali Literackich.

To niezwykle wydarzenie w rytmie słów w przystępny i nieśpieszny sposób zachęca do otwarcia oczu, zmysłów i poszerza pole do dyskusji, nie tylko o literaturze. W tyskim programie znalazły się spotkania z pisarkami i pisarzami – często nagrodzonymi lub nominowanymi do Nagrody Literackiej Nike (jak Jerzy Jarniewicz, Edward Pasewicz czy Julia Fiedorczyk); spacer przyrodniczy (po tzw. czwartej przyrodzie) ze Stanisławem Łubieńskim (Dzika Ochota), któremu towarzyszył Mateusz Miłoś

z Działu Urbanistyki, Architektury i Sztuk Wizualnych, wspólnie odwiedzając niepokorną zielenią; spektakl Teatru Improvizowanego Klancyk, który zaprezentował parę etiud o Tychach zainspirowanych tematami i postaciami, które podpowiadała publiczność; kino letnie Fundacji Deloitte Polska, podczas którego można było zobaczyć „Art Thinking”, czyli serię etiud filmowych opowiadających o konkretnych osobach, których aktywność jest świadectwem wpływu sztuki na samoświadomość, wrażliwość i kreatywność; a nawet festiwalowa telewizja śniadaniowa na żywo z udziałem popularnych dziennikarzy Radio Nowy Świat: Michała Nogasia i Weroniki Wawrzkowicz, byli też Sylwia Chutnik, Filip Springer, Witold Szabłowski i Mariusz Szczygieł. Natomiast za sekcję zajęć dla najmłodszych odpowiadał Rob Maciąg (Etno Warsztaty), który przygotował warsztaty podróżnicze, etnograficzne i kulturoznawcze. Zwieńczeniem było wydarzenie „Latarnicy i Latarniczki”, podczas którego, autorki i autorzy: Sylwia Chutnik, Weronika Wawrzkowicz, Witold Szabłowski i Mariusz Szczygieł czytali publiczności ulubione teksty.

10. „Ogród balsamiczny”.

Cykl interdyscyplinarnych spotkań wokół tematyki ziół dla senierek i seniorów, łączący praktyczną wiedzę o ziołach, wiedzę kulturową oraz pracę kreatywną. Temat otwierał pole do integracji, poznania nowych informacji praktycznych o naturalnych sposobach leczenia, sprzyjał dzieleniu się wiedzą, uważności na otaczający świat, ale umożliwiał też pracę kreatywną, pobudzając wrażliwość estetyczną.

Cykl zainicjowały członkinie **Fundacji Otwarta Przestrzeń Mysłowice**, na której czele stoi Agata Szymanek, artystka sztuk wizualnych. Fundacja zajmuje się tematami społecznymi, pedagogicznymi, artystycznymi, kulturowymi, filozoficznymi, ekologicznymi i feministycznymi. Organizuje warsztaty i spotkania kulturalne, podczas których osoby uczestniczące w działaniach mogą kolektywnie się rozwijać.

Wydarzenie było wspierane przez program „Spójnik!”, realizowany w ramach starań Katowic i Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2029.

– 22 października 2023: spacer ziołowy, prow. Natalia Zdrzałek (Śląski Ogród Botaniczny w Mikołowie) i Izabela Baron-Zalewska

Uczestniczki i uczestnicy poznali sposoby na wzmacnianie odporności. Dzięki Natalii Zdrzałek dowiedzieli się, jakie zioła można znaleźć w najbliższej okolicy i co to jest fitoterapia. A Izabela Baron-Zalewska, refleksolożka, opowiedziała, czym jest refleksologia i które narządy wpływają na odporność organizmu. Była też okazja, żeby poćwiczyć automasaż refleksów (receptorów) na dłoni. Spotkanie zakończyło się wspólnym przygotowaniem naparów ziołowych przy ognisku i drobnym poczęstunkiem

– 26 października 2023: spotkanie artystyczne przy filiżankach ziołowych, prow. Marzena Paciej, Anita Rojek i Agata Szymanek z Fundacji Otwarta Przestrzeń Mysłowice

Uczestniczki i uczestnicy przy naparach ziołowych i drobnym poczęstunku wymienili się informacjami praktycznymi i swoimi doświadczeniami dotyczącymi zdrowia, ziół i roślin. Następnie w odpowiedzi na kreatywne zadania z lekką dozą humoru, przygotowali rysunki i obrazy wyobrażonego zielnika.

– 24 listopada 2023: wykład o ziołach w literaturze i warsztaty literacko-artystyczne, prow. dr Edyta Nieduziak oraz Marzena Paciej, Anita Rojek i Agata Szymanek z Fundacji Otwarta Przestrzeń Mysłowice

Dr Edyta Nieduziak, adiunkt w Instytucie Pedagogiki na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach i certyfikowana arteterapeutka, przybliżyła kulturowe przedstawienia ziół w historii literatury, czyli przykłady pojawiające się w różnych utworach literackich oraz ich symbolikę i znaczenie. Następnie Anita Rojek i Agata Szymanek, artystki, oraz Marzena Paciej, studentka arteterapii, z Fundacji Otwarta Przestrzeń Mysłowice, zachęciły do tworzenia wspólnej opowieści – bajek terapeutycznych inspirowanych wykładem.

11. Konkurs Silesia Incognita 2023.

Siódma edycja Wojewódzkiego Konkursu Wiedzy o Regionie „Silesia Incognita”, organizowana przez Muzeum Miejskie w Tychach wraz ze Szkołą Podstawową nr 37 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Kornela Makuszyńskiego w Tychach. To konkurs dla uczennic i uczniów starszych klas szkół podstawowych (VI–VIII) z województwa śląskiego. Składa się z dwóch etapów. Eliminacje polegają na przygotowaniu **pracy konkursowej (w formie np. prezentacji, filmu, reportażu, fotoreportażu lub miniprzewodnika) poświęconej wybranej postaci, miejscu lub wydarzeniu z dziejów Śląska.**

Natomiast podczas finału ocenie podlegała wiedza autorek i autorów 30 najwyższej ocenionych prac konkursowych – podczas zmagania finałowych czekały nowe konkurencje, gwarantujące jeszcze więcej emocji. Finał konkursu, ogłoszenie wyników i wręczenie nagród odbyły się 3 czerwca 2023 roku w Tyskiej Galerii Sportu (oddział Muzeum Miejskiego w Tychach). Czwarty raz patronat honorowy nad konkursem objął Łukasz Kohut, Poseł do Parlamentu Europejskiego IX kadencji, a patronem merytorycznym jest Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach. Nagroda główna, ufundowana przez patrona honorowego to wyjazd zwycięskiej drużyny do Parlamentu Europejskiego! Na pozostałych finalistów czekały również inne atrakcyjne nagrody rzeczowe oraz karty podarunkowe. Dodatkowo **konkurs znalazł się w Wykazie zawodów wiedzy**, artystycznych i sportowych organizowanych przez Śląskiego Kuratora Oświaty lub inne podmioty działające na terenie szkoły, które **mogą być wymienione na świadectwie ukończenia szkoły podstawowej i uwzględnione w postępowaniu rekrutacyjnym w roku szkolnym 2022/2023.**

Wśród jury: historyk Michał Dzióbek (przewodnik, Śląskie Centrum Wolności i Solidarności) – przewodniczący jury, historyczka sztuki Aleksandra Gorzelik (nauczycielka, konsultantka w Regionalnym Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach) oraz Dorota Koziół-Żurawska (metodyczka nauczania przedszkolnego i regionalistka, konsultantka w Regionalnym Ośrodku Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach), etnolożka Klaudia Rokseła (Gryfnie) i reportażystka Dorota Brauntsch (autorka książki „Domy bezdomne”).

Nabór zakończył się 12 kwietnia 2023 roku. Na konkurs wpłynęło 31 zgłoszeń drużyn z 23 szkół z 15 miejscowości: 62 uczennic i uczniów przygotowanych przez **24 nauczycielki/nauczycieli**, z czego **7 nauczycielek/nauczycieli przygotowało więcej niż jedną drużynę!** Uczniowie i nauczyciele zgłosili się z: **Bytomia** (1 drużyna z 1 szkoły), **Gliwic** (4 drużyny z 2 szkół), **Gogołowej** (2 drużyny z 1 szkoły), **Grodźca** (1 drużyna z 1 szkoły), **Jastrzębia-Zdroju** (2 drużyny z 1 szkoły), **Katowic** (5 drużyn z 4 szkół), **Łazisk Górnych** (1 drużyna z 1 szkoły), **Markłowic** (1 drużyna z 1 szkoły), **Międzyrzecza** (1 drużyna z 1 szkoły), **Mikołowa** (1 drużyna z 1 szkoły), **Rybnika** (4 drużyny z 3 szkół), **Siemianowic Śląskich** (3 drużyny z 2 szkół), **Świętochłowic** (1 drużyna z 1 szkoły), **Tychów** (2 drużyny z 2 szkół) i **Wieszczęt** (2 drużyny z 1 szkoły).

Do finału konkursu zakwalifikowało się 31 drużyn.

Laureatki i laureaci:

I miejsce: **Bartosz Janyga i Antoni Miłowski** (nauczyciel: **Franciszek Podleśny**) ze Szkoły Podstawowej nr 5 im. Mikołaja Kopernika w Rybniku / 31 pkt.

II miejsce: **Mateusz Lalik i Dominik Pieczyrak** (nauczyciel: **Tomasz Nawrat**) ze Szkoły Podstawowej nr 4 im. Jerzego Ziętka w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 9 w Katowicach / 27 pkt.

III miejsce **ex aequo**:

Piotr Biesok i Nikodem Stompor (nauczycielka: **Lucyna Wałach**) ze Szkoły Podstawowej im. Józefa Kassolika w Międzyrzeczu / 24 pkt.

Jakub Filipiak i Karolina Soduś (nauczycielka: **Katarzyna Urbańczyk**) ze Szkoły Podstawowej nr 5 im. Adama Mickiewicza w Siemianowicach Śląskich / 24 pkt.

IV miejsce: **Agata Oślizlok i Małgorzata Wita** (nauczycielka: **Teresa Pająk**) ze Szkoły Podstawowej z Oddziałami Przedszkolnymi w Gogołowej / 23 pkt

V miejsce: **Tomasz Klimek i Karol Machulik** (nauczycielka: **Moniki Brząkalik**) ze Szkoły Podstawowej nr 13 im. Bohaterskich Harcerzy Rybnika-Chwałowic w Rybniku / 19 pkt.

WYDAWNICTWA / PUBLIKACJE

1. Patryk Oczko: „Stanisław Mazuś”

nakład: 300 egzemplarzy

Zapis rozmowy z artystą malarzem i grafikiem aktywnie zaangażowanym w działalność społeczną na rzecz śląskiego środowiska twórczego oraz szeroko pojętej promocji sztuki.

Książka towarzyszyła wystawie czasowej „Stanisław Mazuś. Mniej znany”. Artysta od 1968 roku jest związany z Tychami. Znany jest przede wszystkim z twórczości malarskiej, w tym charakterystycznych martwych natur oraz pejzaży – głównie tyskich i z Tychami związanych, powstałych m.in. na specjalne zamówienia władz miasta oraz podczas plenerów. Ważnym nurtem jego twórczości w latach 1966–1970 była grafika warsztatowa – prace z tamtego okresu opisują rzeczywistość zarówno w sposób dosłowny, jak i symboliczny, odwołując się do realiów społeczno-politycznych, co szczególnie uwidacznia się w apokaliptycznych kompozycjach z cyklu „Kara”.

Poruszone w książce wątki wiążą się m.in. z funkcjonowaniem artysty plastyka w zmiennych kontekstach polityczno-społecznych ostatnich kilkudziesięciu lat. Czasem to wątki kłopotliwe, mimo upływu lat niejednokrotnie budzące kontrowersje. Życie udzielającego się społecznie twórcy w dobie Polski Ludowej bywało skomplikowane – pełne trudnych wyborów i niejednoznacznych decyzji.

Stanisław Mazuś urodził się 7 listopada 1940 roku w Lublinie. W latach 1961–1967 studiował na Wydziale Malarstwa i Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W 1968 roku zamieszkał w Tychach. Zajmował się grafiką warsztatową, użytkową oraz malarstwem, które stanowiło i do dziś stanowi najważniejszy nurt jego twórczości. Był aktywnym członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków i Związku Polskich Artystów Malarzy i Grafików. Zaangażowany w działalność społeczną na rzecz środowiska twórczego oraz szeroko pojętej promocji sztuki. Inicjował i współtworzył liczne wydarzenia artystyczne oraz plenery, m.in. „Impresje Mikołowskie” i „Beskidzkie Integracje Sztuki”. Jest laureatem wielu nagród i wyróżnień. Odznaczony Srebrnym Medalem Zasłużony Kulturze Gloria Artis (2014) oraz Złotą Odznaką Honorową za Zasługi dla Województwa Śląskiego (2019). W grudniu 2022 roku przyznano mu tytuł Honorowego Obywatela Miasta Tychy.

2. Piotr Zawadzki: „Braterskie więzi. Polonia Tychy i jej czasy”

nakład: 300 egzemplarzy

Książka w atrakcyjny sposób prezentuje dzieje Polonii Tychy – pierwszego klubu sportowego w rozwijającym się mieście. Bogato ilustrowane i zawierające unikatowe materiały archiwalne wydawnictwo przybliży postaci licznych tyskich sportowców z lat 50. i 60. XX wieku – piłkarzy, lekkoatletów, siatkarzy, kolarzy. Najważniejsze, często dramatyczne, wydarzenia sportowe ułożone zostały na tle życia społecznego i obyczajowego w mieście. Pokazuje też, jak determinacja i entuzjazm młodych ludzi musiały ścierać się z ideowymi i politycznymi ograniczeniami tamtych czasów. Wielu bohaterów książki, a także ich rodziny, do dziś żyje i pracuje w Tychach. Książka została wydana przy wsparciu Invenio.

3. katalog wystawy „Tyski Klub Fotograficzny KRON. Śląsk 1978–1983”, pod red. Eweliny Lasoty i Michała Łuczaka

nakład: 700 egzemplarzy + w wersji elektronicznej pdf do bezpłatnego pobrania

Publikacja towarzyszy pierwszej krytycznej wystawie ukazującej dorobek Tyskiego Klubu Fotograficznego KRON – to także pierwsza wspólna wystawa tej grupy od 1983 roku, czyli jej rozwiązania 40 lat temu. Niezwykle wydawnictwo podsumowuje i dopełnia ekspozycję prezentowaną w Muzeum Miejskim w Tychach od 22 września 2023 roku do 17 lutego 2024 roku.

Członkowie KRONU na przełomie lat 70. i 80. XX wieku dokumentowali Śląsk – kolonie robotnicze i familoki, często tuż przed wyburzeniem (Kaufhaus w Rudzie Śląskiej czy Martinschacht w Świętochłowicach), fotografowali hałdy i tereny przemysłowe na terenie Górnego Śląska (np. w Bytomiu, Chorzowie, Katowicach, Rudzie Śląskiej, Rybniku, Świętochłowicach i Zabrze), ale też ludzi w tym krajobrazie. Nazywali siebie „młodymi gniewnymi”, silną inspirację odnajdując w kinie brytyjskim nowej fali lat 60. XX wieku. Ich zdjęcia wyróżniają się tematem, stylem i krytycyzmem. Mawiali, że

Śląsk był ciemny, czarny, smolisty i takie też były ich fotografie. A krytyk sztuki, Jerzy Busza, pisał, że prace KRONU to „Liryki Manchesteru i Londynu przeniesione na grunt polski”. Ten obszerny (348 stron) polsko-angielski katalog to przede wszystkim prezentacja blisko 70 prac artystów tworzących trzon tego kolektywu: Michała Cały (ur. 1948), Tadeusza Kluby (ur. 1951), Krzysztofa Pileckiego (ur. 1958), Henryka Rączkowskiego (1952–2008), Mieczysława Wielomskiego (1948–2018) i Zbigniewa Zalewskiego (ur. 1951). Ale to też ciąg dalszy („Widoki zmian”) – fotografie industrialnego Śląska po 2000 roku autorstwa artystek i artystów współczesnych, jak: Wojciech Wilczyk (cykl „Czarno-biały Śląsk”, 1999–2003), Arkadiusz Gola („Karmańskie”, 2004), Tomasz Liboska („Odwrót”, od 2016), Marzena Abrahamik („Underground”, od 2018) i Krzysztof Szewczyk („Nowa dzikość”, 2014–2018) – który pozwoli zaobserwować, jakie zmiany zaszły w tożsamości dziś postindustrialnego regionu oraz w obrębie samego medium, jakim jest fotografia. Zawiera teksty: kuratorki wystawy, Eweliny Lasoty, o historii Tyskiego Klubu Fotograficznego KRON oraz teksty krytyczne (popularnonaukowe) Macieja Szymanowicza („Krajobraz z hałdami”) i Ralpa Goertza („Semiotyka dokumentu”) o dokumencie fotograficznym skupionym na krajobrazie przemysłowym – śląskim i europejskim. Publikacja jest bezpłatna, zarówno w wersji papierowej, jak i elektronicznej (pdf).

4. publikacje w czasopiśmie

- a. P. Oczko, *Between Art and Propaganda: The Rise of Polish Animation 1946–1956*, „Animation” 2023, nr 2, t. 18, s. 167-187.
- b. P. Oczko, *The New City of Tychy: An Early Socialist Realist Episode and Its Contestation*, „Architectural Histories”, 2023, nr 11, s. 1-31.
- c. P. Oczko, *Marszałek, ten od Reksia – i nie tylko od Reksia*, „Pleograf. Historyczno-Filmowy Kwartalnik FilMOTEKI Narodowej”, 2023, nr 4.
- d. M. Wąchała-Skindzier, P. Oczko, *Ludowość Nowej Huty i nowego miasta Tychy w latach 50. XX wieku*, „Journal of Urban Ethnology”, 2023, t. 21, s. 103-124.
- e. M. Miłoś, *Tychy niezaistniałe – niezrealizowane koncepcje architektoniczno-urbanistyczne*, „Ramy Kultury” 2023, nr 18.
- f. M. Miłoś, *Tychy niezaistniałe – Centralny Ośrodek Handlowo-Usługowy w Tychach*, „Ramy Kultury” 2023, nr 19.
- g. A. Berger-Połomska, *W chacharskim mundurze – wojenne losy jednego z wielu*, „Ramy Kultury” 2023, nr 20.
- h. Piotr Zawadzki: *Alfabet TGS* (publikacje dot. historii sportu w tygodniku "Twoje Tychy")
D – jak dyskobol z Polonii, 17.01.2023
N – jak Krzysztof Nowak, 27.06.2023
R – jak Jan Ryl, 14.08.2023
S – jak Studio S-13, 19.09.2023
T – jak Andrzej Tkacz, 10.10.2023
L – jak Włodzimierz Lubański, 21.11.2023

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I BADAWCZA ZESPOŁU MUZEALNEGO

1. Dział Urbanistyki, Architektury i Sztuk Wizualnych

kustosz dyplomowany dr Patryk Oczko oraz adiunkt Mateusz Miłoś

- a. przygotowania do wystawy *Przestrzenie samotności* – koordynacja merytoryczna prac słuchaczek i słuchaczy Studiów Podyplomowych Historii Sztuki UŚ; współpraca w zakresie aranżacji z Krystianem Banikiem; współpraca z Uniwersytetem Śląskim w zakresie pozyskania środków finansowych (P. Oczko)
- b. przygotowania do wystawy *Vinicius Libardoni: Memento* – przygotowanie eksponatów związanych z tyskim kontekstem wystawy (P. Oczko)

c. przygotowania do wystawy *Stella. Idealne osiedle przyszłości* oraz prace nad towarzyszącym jej katalogiem (M. Miłoś)

- kwerendy biblioteczne i archiwalne: Zbiory MMT Tychy, MBP Tychy, Biblioteki Śląskiej w Katowicach, Biblioteki Politechniki Warszawskiej, Archiwum Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej, prywatne archiwum Marii i Andrzeja Czyżewskich,

- pozyskanie eksponatów: dokumentacja proj. z archiwów UM Tychy i Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej,

- wywiady ze współtwórcami koncepcji osiedla: Bożena Włodarczyk, Barbara Grabowska, Ewa Pachowska,

- opracowanie wstępnego programu wystawy i wyboru eksponatów,

- współpraca z arch. Szymonem Bańką – opracowanie wstępnej koncepcji aranżacji wystawy

- opracowanie konceptu katalogu wystawy,

- wstępne konsultacje z projektantką graficzną Anną Kopaczewską – projekt graficzny katalogu,

- współpraca z Politechniką Śląską w zakresie przygotowania makiet urbanistycznych

i architektonicznych (4 makiety wykonane przez studentów Wydziału Architektury w ramach przedmiotu *Modern Architecture*, prowadzonego przez dr inż. arch. Ryszarda Nakoniecznego: opracowanie wytycznych i materiałów źródłowych, konsultacje z przedstawicielami zespołów przygotowujących makiety, ocena i odbiór).

d. udział w konsultowaniu i koordynacji procesu opracowania i konserwacji zbioru albumów Hanny Adamczewskiej i Kazimierza Wejcherta – w ramach projektu „Cyfrowe albumy architektów Hanny Adamczewskiej-Wejchert i Kazimierza Wejcherta z lat 1948–1994” (M. Miłoś)

e. przygotowania do bieżących i przyszłych spacerów po mieście (P. Oczko, M. Miłoś)

f. współpraca z mediami – wywiady na temat kolejno przygotowywanych wydarzeń, m.in.: Radio Express FM, Radio Katowice, Radio Egida

g. współpraca i udział w przygotowaniu programów i filmów TVP: odcinek z serii „Zakochaj się w Polsce” dot. architektury Stanisława Niemczyka oraz filmy dokumentalne „Nowosielski sacrum i profanum” i „Jerzy Nowosielski. Maestro od marzenia” (P. Oczko, M. Miłoś)

h. czynny udział w A<FESTIVALU 2023 – *Miejskie eksplorowanie* – oprowadzanie po Tychach wraz z Michałem Lorbieckim z UM Tychy (25.11 – P. Oczko)

i. współpraca Ośrodkiem Kultury im. Cypriana Kamila Norwida w Krakowie – oprowadzanie szlakiem rzeźb plenerowych w ramach wystawy „Tychy – Nowa Huta. Przestrzeń dla sztuki” w Galerii Huta Sztuki Ośrodka Kultury Norwida (21.10 – P. Oczko)

j. współpraca z Pracownią Projektowania dla Tożsamości (Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach) – oprowadzanie po mieście dla studentów przygotowujących projekty obiektów promujących działania Muzeum Miejskiego w Tychach (10.10 – M. Miłoś)

k. współpraca w ramach festiwalu Miedzianka po Drodze 2023 – *Spacer po czwartej przyrodzie* – pomoc w przygotowaniu i współprowadzenie wraz ze Stanisławem Łubieńskim (31.08 - M. Miłoś)

b. Dział Fotografii

adiunkt: Ewelina Lasota i dokumentalista: Barbara Kopia

a. Napisanie tekstu do katalogu wystawy „Tyski Klub Fotograficzny KRON. Śląsk 1978–1983” na podstawie badań własnych – kwerendy, wywiady (Ewelina Lasota).

c. Tyska Galeria Sportu

kierownik Piotr Zawadzki oraz specjalista ds. edukacji – Kamil Hajduk

a. kontynuacja prac badawczych dot. historii sportu w Tychach

- zapoznanie się z literaturą tematu

- spotkania ze sportowcami tyskimi

- kwerendy tematyczne - Biblioteka Miejska Tychy

DANE STATYSTYCZNE

1. Dane statystyczne – frekwencja w Starym Magistracie i Tyskiej Galerii Sportu (wystawy, wydarzenia i działania edukacyjne):

a. zwiedzanie wystaw:

7 wystaw czasowych i 1 wystawę stałą zwiedziło około 4 703 osób:

b. oprowadzania kuratorskie:

w 36 oprowadzaniach wzięło udział 829 osób

c. wydarzenia (odczyty/prelekcje/spotkania):

w 23 wydarzeniach wzięło udział 885 osób

d. warsztaty:

w 30 warsztatach wzięło udział 471 osób

e. spacery edukacyjne:

w 13 spacerach wzięły udział 342 osoby

f. koncerty:

w 1 koncercie wzięły udział 702 osoby

g. konkursy:

w 1 konkursie wzięło udział około 106 osób

h. lekcje muzealne:

zrealizowano 8 tematów lekcji muzealnych – w 34 zajęciach wzięło udział 676 osób

i. ogółem:

w 138 wydarzeniach wzięło udział 4 011 osób.

2. Dane statystyczne – inne dane, dotyczące strony internetowej i mediów społecznościowych dla Tyskiej Galerii Sportu:

a. strona internetowa Tyskiej Galerii Sportu www.tgs.tychy.pl (89 912 odsłon, 35 879 użytkowników).

b. profil Tyskiej Galerii Sportu na portalu społecznościowym Facebook (4 470 obserwujących oraz 53 319 zasięg organiczny postów).

c. profil Tyskiej Galerii Sportu na portalu społecznościowym Instagram (538 obserwujących).

d. profil Tyskiej Galerii Sportu na portalu YouTube (351 subskrybcje, 29 593 wyświetleń filmów).

INFORMACJE DODATKOWE

1. Budżet Obywatelski

a. Wykonanie tablic historycznych na Rynku, przy ul. Katowickiej (Tychy-Czułów) oraz przy ul. Nowej (Tychy-Żwaków)

- opracowano treść tablic i projekty graficzne nawiązujące do tablic Szlaku Miejskiego Tychy,
- wykonano prace koncepcyjne oraz projekt wykonawczy mebla miejskiego/nośnika tablicy informacyjnej

- zawarto umowy z Wykonawcą mebla miejskiego oraz tablic informacyjnych

Zakończenie prac przewidziano na koniec marca 2024

b. Tłumaczenie z j. niemieckiego kroniki szkoły w Żwakowie

- przepisano z rękopisu część niemiecką kroniki
- przetłumaczono ją na j. polski
- przepisano z rękopisu część polską kroniki
- ujednolicono zapis i dokonano przypisów do obu części

2. Projekt Rewitalizacji

„Kultowe osiedle A” – projekt zakończony

3. Planowana średnioroczna liczba etatów: 13,71 etatu

DYREKTOR
MUZEUM MIEJSKIEGO
W TYCHY

Aleksandra Matuszczyk